

Í òí àéàì ù ðàçàèòèy è ðááóèèðí ààí èy òúí èà í áðàçí ààòàèúí ùò óñéóá

© 2009 Ñ.À. Áóèì áí èí à

Ààí í ày ñòàòúy í òí ñàyùáí à àí òí ñàì ðáòí ðì èðí ààí èy ñèñòàì ù í áðàçí ààí èy ðÓ, òí ðì èðí ààí èy è ðàçàèòèy í aóèí í àèúí í àí ðúí èà í áðàçí ààòàèúí ùò óñéóá è àyáèáí èp ðí èè àí ñóáàðñòàáí í í àí ðááóèèðí ààí èy ààí í ùò í ðí òàñní à.

Èèp-ààùá ñèíàà: ðúí í è í áðàçí ààòàèúí ùò óñéóá, ðàçàèòèà, ðáòí ðì èðí ààí èà, ðááóèèðí ààí èà.

Í òí ñòðí àí èà ðúí í òí í è yéí í òí èèè à ðí ñíèè í çí àì àí í ààèí ñú í á í ðí ñòí àí çí èèí í àáí èàì ðàç-èè-í ùò yéí í òí è-àñéèò èí èèèçèè, à ðàçðóóáí è-àì óàèùò í ððàñéáé è ñóáð àáyòàèúí í ñòè. Í àí èì èç òàèèò "òðóí èèò" ñàèòí ðí à í èàçàèñy ñàèòí ðí á-ðàçí ààí èy, èí ðí ðúí í ðáàðí àè èí èí ññàèúí ùà èç-ì àí àí èy è ñàé-àñ ñòí èò í áðáà èèòí òí í áùò èí-ñòèòóòèí í àèúí ùò ðáòí ðì. Á òí àè àðàì y ñí ààð-òáí í í òí òí ààèàí í, òí ñóáðà í áðàçí ààí èy ñàáí àí y yáèyáòñy í àí í è ç çí à-èì ùò í ððàñéáé í aóèí í àèú-í í è yéí í òí èèè, í òí ñèí èúèò í í à àùí í èí yáò ðyá ààèí àéòèò óóí èòèè: í àáñí à-àí èà èààèèòèòè-ðí ààí í ùò è èààðàì è àñáò í ððàñéáé yéí í òí èèè, ñí çàáí èà í í áùò ðáòí ðì èí àèè, í ðí àáááí èà í àò-í ùò èññéàáí ààí èé, -ò.à. í í ðááàèyáò ààèòí ð èí-í í ààòèí í í àí ðàçàèòèy í áùàñòà.

Í à áùçùàààò ñí òí í àí èy è çí à-èòàèúí í à àèè-yí èà í áðàçí ààí èy í à ðúí í è ððóáà, òí àí í í í-àí òí í ðááàèyáòñy ðàòàpùàé ðí èùp, èí òí ðòp èàðàpò çí àí èy, í í ùò, í ààùèè, í ðí óàññèí í àèú-í ùà èà-àñòàà èpááé à í ðí èçáí àñòàà è í áùàñòàáí-í òí ðàçàèòèè. Òí, òí çí àí èy, í ðí óàññèí í àèèçí è èí í í àòáí òèè çáí èì àpò ñàáí àí y èèp-ààùá í í-çèòèè à yéí í òí è-àñéí ðàçàèòèè, í ðááàðàùayñú à í ñí í àí í è ðáñòðí à í í ñòèí àóñòèàèúí í òí, èí-òí ðí aóèí í í òí í áùàñòàà, ðààèèàèúí í èçí àí yáò òí àñòí í áðàçí ààí èy à ñòðóèòðá í áùàñòàáí í í è æèçí è, ñí í òí í òáí èà í áðàçí ààí èy è yéí í òí èèè. Í ðèí áðáòáí èà í í áùò çí àí èé, èí òí ðí aóèè, òí à-í èé, í ààùèí à, òááàðàèáí èà í ðèáí òàòèè í à èò í í ñòí yí í í à í àí í àèáí èà è ðàçàèòèà ñòáí í àyòñy óóí ààí àí aèúí ùò è ðàðàèòàðèñòèèàì è ðááí òí è-èí à à í í ñòèí àóñòèàèúí í è yéí í òí èèà.

Ñèàáòáò í ðèçí àòú, òí í à í ðàèòèèà ðúí í è í áðàçí ààòàèúí ùò óñéóá í èí òí èí ððáèèòóáò ñ ðá-àèúí ùò ñàèòí ðí òí yéí í òí èèè, à-àñòí í ñòè ñ ðúí-èí òí ððóáà. Yòí í àyúñí yáòñy í òñòòòàèàì àí çí í æ-í í ñòáé yòòàèòèáí í àí í ðí àí í çèðí ààí èy èçí àí à-í èy ñòðóèòóð ðááí òèò òí à òáàèúí ùò í ððàñ-èyò yéí í òí èèè í í ðè-èí à í àáí ñòáòí-í ùò, à à ðyáà òí à ò è í í èí í òòùp í òñòòòàòpùèò ààç ààí-í ùò, í ððàèàpùèò ñí ðí ñ è í ðáàèí ààí èà í à ðúí-èà ððóáà.

Èí í èòðáí òèp í à ðúí èà ððóáà à í àñòí yùáà àðàì y ñèàáòáò ðàññí àòðèààòú í à òí àèáò í ðáàèí-

ààí èàì ñí ñòí ðí í ùò í í èí áùò ñí àòèàèèñòí à è ñí ðí ñí òí ðááí òí ààòàèáé, à òí àèáò èà-àñòààì è, ñí í-ñí àí í òòyí è à í ðí óàññèí í àèúí í è ðááí òá ñàì èò ñí àòèàèèñòí à. Èññéàáí ààí èy, í ðí àí àèì ùà èààðí-àùí è àááí òñòààì è, òèèñèðòpò óáàèè-áí èà ñí ðí ñà í à èààèèòèòèðí ààí í ùò èí áðñí í àè à ñðááí àì í à 25-40% à 2007 á. í í ñðááí àí èp ñí ðí èòèùí àí àí í, à à í òáàèúí ùò í ððàñéyò, í àí ðèì àð à í ðí ùò èáí í í-òè, ñí ðí ñí í í àèí òí ðúí ààèáí òí ùò í í çèòèyí áù-òí ñ à 2 ðàçà¹. È çáàñú ðàòàpùòp ðí èú èàðáàò í á-ðàçí ààí èà. Òáì í à òí àá, ñðáàè òí èí áùò ñí àòèà-èèñòí à í èí èí 30% àáçðááí òí ùò. ×áì àè òí àèí í í àyúñí èòú í í àí àí í à í ðí èèáí ðá-èà?

Èññéàáí ààí èà í í èàçùàáàò í àñí í òááòñòàèà í ðí óàññèí í àèúí ùò è èààèèòèèàòèí í í ùò í áðà-ì àòðí à òí èí áùò ñí àòèàèèñòí à ðááí ààí èyì ðá-áí òí ààòàèáé. Çàèàç-èèàì è ò áùñòáé í ðí óàññèí-í àèúí í è èèí èù áùñòóí àpò à í í àààèyùùáì àí èú-èèí ñòáà í àñàèáí èà, ðí àèòàèè, èí òí ðúí ñèí ðáá í ñèòí èí àè-àñéè í í í èì àpò ñèòóáòèp í à ðúí èà ððóáà. Áóçù àè í à àí òí áù, àààà ðáí ðáòè-àñéè, ðàññí àòðèààòú è í í àòí àèòú è í í àáí òí àèá ñí àòè-àèèñòí à ñòí-èè çðáí èy òí ààðí ùò èàòááí ðèè. Í ðá-àà, ñàé-àñ àèòèáí í í àñòàèáàòñy è àááàòñy ðàçðá-áí ðèà ñòáí ààðòí à í ðí óàññéè. Í àñí òí àí í í, òí à ààèúí àéòáì í í ððááòáòñy í àðàñí í ððí áðàçí ààòàèú-í ùò ñòáí ààðòí à.

ðúí í è í òááàòñy à èààèèòèèàòèí í í ùò èí òí-í àòáí èyò, í à çààèñyùèò í ò èí í èðáòí í àí í ðí-òàññà ððóáà. Àñà àí èúòáà çí à-àí èà í ðèí áðáòáàò ððááí ààí èà "òí àí èà í àó-àòúñy", èí òí ðí à í í áù-òáàò àí çí í àèí í ñòè ððóáí òñòðí èñòáà, í àéàà-ààò ààðòèèàèúí òp è àí ðèçí í aèúí òp í í àèúí í ñòú ðááí òí èèí à í à ðúí èà ððóáà. Á òñéí àeyò ðúí èà í ò ðááí òí èèà ððááòáòñy í àèè-èà ààçí áùò èí òí à-òáí èèè, í í çáí èyùùèò àì ò í àðàì áùàòúñy ñ í à-í í àí ðááí-àáí òí àòá í à àðáí à.

Ààèí àéòèì í òí àí òí òí à àáí í òí èí í ðàèñòá yáèyáòñy, í à í àò àçàèyà, àí çí èèí í àáí èà èí ñòè-òóòèí í àèúí í àí èí í òèèèòá òí àèáò ñòáòí è áùñ-òááí í áðàçí ààí èy è ðúí èí òí ððóáà, í àèáò ò-à-á è è ðááí òí è. Á èí í òá 1990-ò áà. ðúí í è ððóáà áùá í à áùè "çáàèò" àí í ðèàçà è à çí à-èòàèúí í è

¹ Í àò-í ùò è í òáí èèè í ðááí èçàòèè Òááàðàèúí í àí ààí òñòáà í í áðàçí ààí èp: 2007: Ñòàò. ñà. Ñí á., 2008.

ñoàí áí è çàí í éí yéñý á ñí í òààòñoàéè ñ èè-í Ùì è áí ñóí éí òààí è í ðáòáí ààí òí á í à ààéáí òí Ùà ðàáí - òéà í àñoà. È ðí ì á òí áí , ñèòóàòéy í à ðÙí èà òðóàà áÙà í à "òòðýñéàñù" , í á áí éí í òà í òí ðí èéèñù ñòðóèòòà ñí ðí ñà í à ðàáí +òp ñèéò è òðááí ààí èy è í áé. È í Ùì è ñéí ààí è , ñòàðà àÙñòááí í àðàçí - áàí èy è ðÙí í è òðóàà òóí èòéí í èðí ààéè á ðàæ- ì á éí í í àðàòéè , ò.á. ñèñoàí à àÙñòááí í àðàçí àá- í èy "í í ì í ààéà" ðÙí èò òðóàà è áóáòÙàé ðàáí +áé ñééà.

È 2005 á. ñèòóàòéy á éí ðí á èçí áí èéàñù. ðÙí í è òðóàà í àðáí í éí èéñý , è "áí òéí òóñý" á í àáí ñòàéí áí çí í æí í òí èùéí çà ñ-àò èè-í Ùò ñáyçáé è ðàéí ì áí ààòéé. Í èàéày èààèèòéèàòéy òáé í á ààààéà í ðàéí òÙàñoà. È ðí ì á òí áí , éí òàéèàèòóà- éí àí èéà ñàéòí ðÙ í òá-àñoàáí í é yéí í ì èèè í - òè è í éí í ñòùp àáàðàéðí ààéè , è ñí ðí ñí ðàáùyá- èyèñý òí èùéí í á í ðàáñoààèòáéè ñòàðÙ òñéòá , áàá í á ðàáí àáéí ñù í í òè í èéàèèò ñí àÙò çí áí èè è òí áí èé. Òàéèí í àðàçí ì , ñòàðà àÙñòááí í àðàçí - áàí èy è ðÙí í è òðóàà ñòàéè òóí èòéí í èðí ààòú á ðàæèí á éí í èòðáí èèè , ò.á. ñèñoàí à àÙñòááí í à- ðàçí áàí èy í á-àéà "í àòáòú" ðÙí èò òðóàà è áóáò- Ùàé ðàáí +áé ñééà.

Áí çí èèòéé éí ñèòóòéí í àéúí Ùé éí í òéèèò ì àæáò "ñoáðí é" ñèñoàí í é àÙñòááí í àðàçí áàí èy è "í í àÙì " ðÙí éí ì òðóàà , yàèàòééñý ñéàñoàé- àí í áyòòáèòéáí í áí ñí í ðyæáí èy yòéò áàòò éí - ñòéòòí á , àéí èéðòáò í í çéòéáí Ùà ñààéà è í àðà- çí ààòáéúí í ì í ðí òáññà.

Ñàáí áí yòí yy ñèòóàòéy òðááòò òí ðí èðí àá- í èy yòòáèòéáí í é ñèñoàí Ù ààáí òàòèè è í í àáòð- æèè çáí yòí ñòè (òðóáí òòòðí éñòáà) í í éí àÙò ñí á- òèàéèñòí á í à ñí àðáí áí í ì ðÙí èà òðóàà.

Ñòðáí èòáéúí í òí ðí èðòpÙèéñý í í áÙé ðÙ- í í è òðóàà òðááòò í í àÙò í ðàáí èçàòéí í í -yéí - í ìl è-àñéèò , òáòí í éí àè-àñéèò , èòéúòðí í -í àðà- çí ààòáéúí Ùò òí ðí è ñí í ñí áí á yòòáèòéáí í áí èñ- í í èúçí áàí èy í àéí í éáí í í áí í òá-àñoàáí í í áí áòòí á- í í í ðàáñoàáí í í áí è í ðí èçáí àñoàáí í í áí í í òáí òè- àèà , òðááòò òí ðí èðí áàí èy "àáàéààðí í áí " í í àÙì yéí í ìl è-àñéèí òñéí àéyí ðÙí èà í àðàçí ààòáéúí Ùò òñéòá.

Í í à ðÙí éí ì í àðàçí ààòáéúí Ùò òñéòá ì Ù í í - í èí àáí ñí áí èòí í í ñòù ñí òèàéúí í -yéí í ìl è-àñéèò éí ñòéòòòí á , í ðàáí èçòpÙèè , ñòðóèòòðèðòpÙèè è èáàéòèí èçèðòpÙèè òí çyéñòááí í Ùà í òí í òáí èy , áí çí èèàpÙèà ì àæáò yéí í ìl è-àñéèí è áàáí òáí è á í ðí òáññà í ðí èçáí àñoàà , í áí áí á è í í òðáàéáí èy í àðàçí ààòáéúí Ùò òñéòá. Ñòàðà àÙñòááí í àðàçí - áàí èy ðáññí àððéàáàòñý í àí è èàé ñèñoàí à àçàè- ì í í òí í òáí èé +àòÙðáò òèí í á ñóáúáéòí á : í ðí èç- áí àèòáéé , í í òðáàéòáéé , í í èòí àòáéé (í èàòáéú- Ùèéí á) í àðàçí ààòáéúí Ùò òñéòá è áí ñòáàðñoàà.

Ðí ññéèñéèè ðÙí í è í àðàçí ààòáéúí Ùò òñéòá àÙñòáé òéí è Ù í í èà í ááí çí í æí í í àçáàòú í í è-

í í òáí í Ùì , í í yòí ì ó òí àñoí áá áóáàò òí í òðáàèòú òáðí éí "òí ðí èðòpÙèéñý ðÙí í é" , èàè ñí áí èòí - í í ñòù í òí í òáí èè ì àæáò yéí í ìl è-àñéèí è áàáí - òáí è áí òòðáí í ááí ðÙí èà á ñèñoàí á àpáæáòí í áí òéí áí ñèðí áàí èy ñòáðÙ àÙñòááí í àðàçí áàí èy è ðááòéèòòáí í áí ðÙí èà áí ñòáàðñoàáí í Ùò è í ááí - ñòáàðñoàáí í Ùò áóçí á , á òàèæá èò ðáàéí í àéúí Ùò òéèèàéí á. Àpáæáòí í á òéí áí ñèðí áàí èà í ðí èç- áí àñoàà í àðàçí ààòáéúí Ùò òñéòá ì í æí í í áuyñí èòú ñòðáí èáí èáí áí ñòáàðñoàà ì àéñèí èçèðí ààòú í áÙà- ñòááí í òp (ñí òèàéúí òp) í í èáçí í ñòù í àðàçí ààòáéú- í Ùò òñéòá. Ðí èú í ðí èçáí àèòáééè í àðàçí ààòáéú- í Ùò òñéòá áÙí í éí ýpò àÙñòéà ò-ááí Ùà çááááá- í èy , í ðè-áí í á ðí ññéèñéí ðÙí èà í àðàçí áàí èy (èàè è í à ì èðí áí ì) í í ñéàáí èà áàéyòñý í á áàá áí èúòéà àðòí í Ù : áí ñòáàðñoàáí í Ùà è í ááí ñòáàð- ñòááí í Ùà áóçÙ.

Á í àñoí ýÙàá àðáí y í ðí èñòí àèò ì í àáðí èçà- òéy ñéí æèàòáéñý ñèñoàí Ù àÙñòááí í àðàçí áàí èy , ñí ñòí ýÙàé èç áàòò í àðàçí ààòáéúí Ùò í í àñèñoàí - í áí ðáðÙáí í é í í ááí òí àèè àéí éí ì èðí áàí í Ùò ñí á- òèàéèñòí á è ñòóí áí +àòí é í í ááí òí àéè , í ááñí á-è- áàpÙèà è ðáàéèçàòéç í àðàçí ààòáéúí Ùò í ðí àðáí ì í í ñòóí áí yì àÙñòááí í ðí òáññéí í àéúí í áí í àðà- çí áàí èy ñí ðèñáí áí èáí àÙí òñéí èéò ñòáí áí è (èàá- èèòéèàòéè) "áàéèàáò" è "í ààèñòð" . Í òèè-èòáéú- í áy í ñí ááí í í ñòù í ðí àðáí ì àéy ì ààèñòðí á - èò í ðèáí òàòéy í á í í ááí òí àéò èààðí á , í áí ðààéyáí Ùò áí í ñéàñoàèè á ñòáðÙ í áò-í í -èññéàáí ààòáéúñéí é è í áò-í í -í áááí àè-àñéé é àáyòáéúí í ñòè , +òí í áòñ- éí àèèàáò ì í òðááí í ñòù á òí ðí èðí áàí èè è òá- èòáéáí í ìl ðàçàèòéè ó í áò-àpÙèòñý éí í í àðáí - òéè , àéèp-àpÙèò çí áí èy è í ááÙèè á í àéàñòè í ðí áááí èy í áò-í Ùò èññéàáí áàí èè , í ðàáí èçàòéè í áò-í í é è í àðàçí ààòáéúí í é àáyòáéúí í ñòè.

Áí çðáñoààò éí í èòðáí òéy ñí ñòí ðí í Ù í àðàçí - ààòáéúí Ùò éí ñòèòòòí á (éí ðí í ðàòéáí Ùò òí èààð- ñèòáòí á è àðóàèò ò-ááí Ùò òáí òðí á) , ñí çááááá- ì Ùò áéçí àñ-ñòðóèòòáí è , éí ðí í ðàòéyì è , òóí è- òéí í èðí áàí èà éí òí ðÙò òàðàèòáðèçàòáòñý +àòéí é í ðéèèàáí í é í áí ðààéáí í í ñòùp í í ááí òí àèè èààðí á , ñí áí áÙáí èáí í áò-áí èy è ðàáí òÙ í í ñí àòéàéú- í í ñòè. Á òí æá àðáí y àéy í í áèò áóçí á ááñùí à áàæí Ù í í áááðæèà è ðàçàèòéà í áò-í í -í ðí èçáí à- ñòááí í Ùò ñáyçáé ñ ðààéúí Ùì ñàéòí ðí ì yéí í ìl è- èè , +òí ñí çááàò ñí í í áò àéy í í áÙòáí èy yòòáè- òéáí í ñòè í áò-áí èy , áí çí í æí í ñòù áí ðí ààòéè í í - èò-áí í Ùò ðàçòéúòáòí á í áò-áí èy è í áò-í Ùò èñ- ñéàáí áàí èè , í í yàéáí èy í í áÙò çí áí èé í ñí àðá- ì áí í Ùò í ðí èçáí àñoàáí í Ùò í ðí òáññàò.

Ñéàáòáò í ðèçí àòú , +òí í áí í é èç í ñí í áí Ùò òáí áàí òéè á ðàçàèòéè ñí àðáí áí í í áí éí ñòèòòòá í àðàçí áàí èy , á òí ì +èñéà è á Ðí ññèè , yàéyàòñý éí ì í í àèòéèàòéy , ò.á. í ðàáðáÙáí èà í àðàçí áàí èy á í àéí èç àèáí á òí áàðà. Í àðàçí ààòáéúí Ùà ó- ðàæááí èy (í ñí ááí í í í ðí òáññéí í àéúí Ùà) í ðàáðá-

Uapony á í ðaai ðeyoy eèe eí ðí í ðaóèe í í í ðí - eçai ánoá è ðaaèçaoèe í aðaçi áaóaeuí Uó onéoa. Í á í aø açæya, áar í ay oái áar ðey yaeyáony í í - aí í Uí yóóáeoi éí í í áeóèeaóèe í áUánoáa áí í áUá, oái áar ðey è ðí ó í ðí yaèeánu á Ðí nneè ñ eèááðaeèçaoèe ñ ðeaeuí í -yeí í í e-áneè ò ðí í oái eé. Óí ánoú áar í oþ oái áar ðeþ í í æí í ñ-è-òaoú í áuáèeáí í é. Í í í ðe yoi ñeááoó í í í eou, ðí "neþoi ó í ðí eçai ánoáa è ðaí ñoi ðí aóèe çí á-í eé í æeçy í ðaáðaUaou á í í eá aayóaeuí í ñeè í ðy-í Uó ður í í Uó yeí í í e-áneè í áar eçi í á"².

Í áí aoi aei í eí áou á aeáo, ðí í aðaçi áaóaeuí í ay onéoa - yoi í ñí áUé aeá onéoa, yeí í í e-áne-éí á aeáí, í ðaánoaaeyþUáá ñí áí é í ááaa+ó eí - óí ðí aóèe, ñí áaðæáí eá è ñoðóeoða eí oí ðí é í á-í ðaaeáí U í á óí ðí eði áar eá ó í í ðaáeoaey í í ða-áaeáí í Uó çí áí eé, oí áí eé è í áaUeí á, í aeáap- Ueó í ñí áí é ñí ðeaeuí í -yeí í í e-áneí é í í eaçí í - ñouþ. Í aðaçi áaóaeuí Uá onéoaé í aeáapò í áí - ðí í ñáí énoá³, ðaeéð, eae í áí aóðeaeuí Ué oaðae-òað, í áí ðaaèè í ñou í ðí ðí eçai áeoaéae, í áí ñí á- eáí í í ñou è áaeí ñoái í ðí oáñí á í ðí eçai ánoáa, í áí áí è í í ðaáeáí ey, eí eaeuí í ñou, í áaèèè í ñou, í í ðaáeoaeyneóþ í í eaçí í ñou, í áí áar e-áí í Ué oaðeoað çí áí eé, áaónoí ðí í í áá ñí çaaí eá í aðaçi - áaóaeuí Uó onéoa è anei í áoðeþ eí óí ðí aóèe, í áí aei í í í aeá eç yoeð ñáí énoá í onónoaóþo, eí áaa ða-u eáao í ñí áar í í Uó óí ðí áó í aðaçi áar ey⁴.

Yei í í e-áneèe aní aeó í aðaçi áaóaeuí Uó onéoa í ðaai í eaaaó, ðí eó í ðí eçai ánoái è í í ðaá- eáí eá ñeoaó í ñí í áí Uí ñáanoái ò oáèe+áí ey oðoái áí áí í í oái oèaeá í áUánoá⁵, ñeáí áaóaeuí í, ñí í ñí ánoaóþo í í áUáí eþ í ðí eçai áeoaéuí í ñeè oðoáa è ñí çáapò í ðaai í ñUeèe aeý yeí í í e-áne-éí áí ðí ñoá. Ñí ðeaeuí Ué aní aeó í aðaçi áaóaeuí Uó onéoa í ðaai í eaaaó ñí ðeaeuí oþ í í eaçí í ñou í í ñ- eáí eó è í ðí yaeyáony á ñí eðaUáí eè oðai ñaeòè- í í í Uó eçáaðæae éí í ðaeí aóèe aayóaeuí í ñeè oí - çyénóaopUeó noáuáeoi á è ðí ñoá í áUánoái í í áí aeáí ñí ñoi yí ey. Áar í Ué aní aeó aUñoóí áao í ðí - eçai áí Uí í ðe yeí í í e-áneí áí aní aeóá, ðí í í - çai eyáo áar áUáeáí eá ðañí áoðeaaou eae onéí á- í í á. Á ñáí þ í +áááü, ñí ðeaeuí ay í í eaçí í ñou í a- ðaçi áaóaeuí Uó onéoa í í ðaáeyáony eí ñeèòoái è, á í áðaoþ í +áááü í áoi ðí aeuí Uí è - oðaaèoy- í è, í áU+ayí è, eááí eí aeae, onóí yí è, ñoUánoá- oþUeí è á í áUánoá, ðí ñí ñoaaeyáo ñí áaðæáí eá eí ñeèòoèí í aeuí í áí aní aeóá.

² Naai í e-èe Á.A. Í aðaçi áar eá, eí oí ðí á í U í í æai í í oáðyóu. Í ., 2002. Ñ. 17-18.

³ Uáðeí Á.Í., Oðí áí eí á í .A., Ðyaóeéí Á.Ñ. Yei í í eá í aðaçi áar ey. Í ., 2004. Ñ. 115.

⁴ Eóèeáí éí í . Distant, Open, Blended education... xoi áaeúøá?// ÁUñoá í aðaçi áar eá á Ðí nneè. 2007. ¹ 1. Ñ. 81.

⁵ Í aðaèe Á.Í ðeí oèí U í í eèe-áneí é yeí í í è / Í áð. ñ áí ae. Ð.É. Ñoi eí áða; Í áU. ðaa. è ánoói . ño. Ñ.Í . Í eèèè- í á. Ó. 1. Í ., 1983. Ñ. 291.

Í í ñeí eueó oáðí eí "ñí ðeaeuí í çí á-eí Uá aeá- áa" ðañoi eaaaony í áí è eae "í aeí ððaeóí Ué", ñ oí -èe çðai ey yeí í í e-áneí é oái ðeè, í U í ðaa- eaaaí í í ðaáaeéou í aðaçi áaóaeuí Uá onéoaé aUñ- øáé øeí eU eae "í ñí áUá +ánoí Uá aeáaa". Í í á yoeí oáðí eí í í U í í í eí áí yeí í í e-áneéá aeáaa, í aeáapUeá "áar énoái í í é" í í eaçí í ñouþ, ñáí énoái è eí oí ðUo aUñoóí apò eí í eóðai oí í ñou è eñeèþ+áí í ñou á ñeéó í ñí áUo oaðeoaðeñeè, í á í ðí yaeyþUeány á aani eþoi í è ñoái áí è.

Í ðe í ðaai eçaoèe ñí áðai áí í Uó eí ñeèòoái á í í ðí eçai ánoá è oðai ñoi ðí aóèe çí áí eé ñeá- aóá ñí aeþaaou, í á í aø açæya, ñeááoþUeá í ðeí - oèí U: oí eaaðneoað ánoú áaoí í í í ay í ðaai eçao- eý á oái oðá í áUánoáa, í ðaai eçi áar í ay í á ñí á- oèèe-áneè í ñí í áar eyó, í aóneí aeáí í Uó ...en- oí ðe-áneèí í aneáaeáí ; í í í ðí eçai aeó, eñí U- oUaaó, í oái eaaaó è ðañí ðí ñoðai yáo çí áí ey í í - ñáanoái í enneái áar eé è í ðai í áaaí ey...eí oí - ðUá áí eáí U áUou í açaaeneí U í ðeþai é í í eè- oè-áneí é è yeí í í e-áneí é aeanoé"⁶. Áar í Uá í ðeí oèí U í í æí í í oí ánoè eí anái eí ñeèòoái í aðaçi áar ey áí í áUá.

Eðí í á oí áí, anèe áí áí ðeou í áUáí ðá í í ðe- í aeuí Uó oí ðí í ðaai eçaoèe eí ñeèòoái á í aðaçi - áar ey, oí +aony ñí eeaðeçeðí áaouny ñ Á. Áaðí o- ñí í, eí oí ðUe oáæaaí, ðí çaanú ñeaaóo eçaa- aaou oí eóèeaoèe⁷. Á ñeèòoèe ðaóí ðí eði áar ey ðí ñneéneí áí í aðaçi áar ey "onoí e-eaí ñou ðaça- oey aóao á çí a-eoaéuí í è ñoái áí è í í ðaáeyouny í aeè-eái í í æánoáa aeoaðí aoeáí Uó í í áaeé í í áaðí eçaoèe, eæaaay eç eí oí ðUo aóaaó çaa- áaouny ñáí èí í ááí ðí í oaeóí ðí á..."⁸.

ÁUá í áí í é áaæí í é oái áí oèae, oaðeoaðí í é aeý ñí áðai áí í í í èða á oaeí í è aeý Ðí nneè, yaeyáony áaeí ñeèòoèaeèçaoèy í aðaçi áar ey. Í í á í ðaánoaaeyáo ñí áí é +ánoè-í Ué eèe í í eí Ué áU- áí á í aðaçi áaóaeuí í áí í ðí oáñá çá í ðaáaeU í aða- çí áaóaeuí í áí ó-ðæaaí ey. É áaeí ñeèòoèaeèçao- èè í oí í ñyoný: eí oí ðí aeèçaoèy í aðaçi áar ey, í a- ðaçi áar eá á oá-áí eá anáe æeçí è, ñáí í í aðaçi áa- í eá, áí í í eí eoaéuí í á í aðaçi áar eá, æñoái oèí í í á í áo-áí eá è ð.í . Áí eí áí eá è ðaeí áí ðí áa óí ðí áí oðai ñoi ðí aóèe çí áí eé áUeí eí eèeèðí áar í ða- áí ðai è É. Éeèe-á è x. Éeáaeoáða, eí oí ðUá aUñ- oóí aeè ñ áðoi áí oàeae eçáaaeáí ey í áUánoáa í ð eí ñeèòoèí í aeuí Uó ñoðeòoð í aðaçi áar ey⁹.

Í ñí áar í í ñeè oí ðaáeáí ey ñí áðai áí í Uí í a- ðaçi áar eáí áí í í í í í í ðaáeyþony ðaçaèeèái

⁶ The Magna Charta of European Universities. Geneva, 1988.

⁷ Áaðí on Á.Á. Ðí ñneéneí á í aðaçi áar eá á eí í oáènoá Áí eí í ñeí áí í ðí oáñá // Í áaaí aeéa. 2005. ¹ 10. Ñ. 104- 105.

⁸ Oái æá. Ñ. 107.

⁹ Leadbeater C. Living on Thin Air. The new economy. L. 2000.; Illich I. Deschooling Society, Harmondsworth, 1976.

ōūf i f i ūō f of i ōaf eē a f aōaçi āaōāēuf i ē nēnōā-
i ā, ā a-ānōf i nōē ā nēnōāi ā aūnōāāi i dī ōānnēf -
f āēuf i āf i aōaçi āaf ēy, i f nēf ēūēō ēi āf i f ā yōi i
nāēōf dā f aēaf eāā aēōēaf i dāçāēaaþōny dūf i f -
f ūā f of i ōaf ēy.

Ā eā-aþnōāā ēēāaf ūō ōaēōf dī a dāçāēōēy dū-
f i f i ūō f of i ōaf eē a nōāđā f aōaçi āaf ēy āūāā-
ēēi nēāāōþūēā:

- i dēf ađāōāf eā çf āf eāi nōāōōnā f nī f āf i āf
ēaf ēōaēā a f āūāñōāā ē ēēāāđñēōēēāōēy ēnōf f -
f ēēf ā ōēf āf nēđf āaf ēy f aōaçi āaf ēy;

- eçf āf āf eā dī ēē āf nōāāđñōāā ā nōāđā f ađā-
çf āaf ēy;

- dāçāēōēā f i āūō ēf ōf dī aōēf i f i ūō ōāōf i -
ēf āēē.

Ī āūay ōāēuf nī ađāi āf i f i ē nōđōēōōđf i ē đā-
ōf dī ū i aōaçi āaōāēuf i ē nōāđū çāēēþ-aāōny ā
dāçāēōēē dūf i f i ūō ēf nōēōōōf ā ē i f āūōāf eē
yōōāēōēaf i nōē ōōf ēōēf i ēđf āaf ēy āf nōāāđñōāāf -
f i f āf nāēōf đā¹⁰. Āēāaf ūi ē yēñf āđēf āf ōāf ē đāōf đ-
i ū yāēyþōny āf āāđāf eā f āōaf eçf i ā AAY ē
ĀĒŌĪ , ēf of dūā đānnī aōđēāþōny f āf ē ēāē f n-
f i f āf ūā yēāf āf ōū nōēf ōēēđōþūēāē f i ēēōēē āf -
nōāāđñōāā, f āf đāēāēf i f i ē f ā dāçāēōēā ēf i ēōđāf -
ōēē f ā f đūf eā f ađāçf āaōāēuf ūō ōnēōā. Ī āf āēf
āf āāđāf eā āaf f ūō i āōāf eçf i f ā, f ā f āō açāēyā,
nōāēēēāāāōny nī f dī ēēāf i f i ē f āāf nōāđēā ēf ōf dī a-
ōēē, nāf ēñōāāf i f i ē dūf eō f ađāçf āaōāēuf ūō ōñ-
ēōā, nēāāf āaōāēuf i , çāāā-āē āf nōāāđñōāā yāēyāony
nī ēāāf eā ēf ōf dī aōēf i f i ē f āf i đāāēāf i f i nōē.
Yōōāēōēaf i nōū f dī āāāāf ēy đāōf dī ū, n ēf nōē-
ōōōēf f āēuf i f i ē ōf ēēē çđāf ēy, āōāāō çāēñāōū f ō
nōāf āf ē ēf f of ēy çā āūāēyāf ūi ē āþāēāōf ūi ē
đānōđñāf ē. Nī yōf ē ōāēūþ nī f ōāāōñōāōþūēā đāñ-
ōf āū āf ēāf ū āūōū āf āēēōē-añēē ēēāññēōēōē-
đf āaf ū ā ōāāāđāēuf i i āþāēāōā ēāē ōēf āf nēđf -
āaf eā ēf f ēđāōf i ē nōđōēōōđf i ē đāōf dī ū.

Nōēf ōēēđōþūēay đf ēū āf nōāāđñōāā f ā đūf eā
f ađāçf āaōāēuf ūō ōñēōā, f ā f āō açāēyā, i đf yāēy-
āōny f i nōāāñōāf i āf āāđāf ēy f i f āūō ōēf āf nī āūō
i āōāf eçf i f ā. Đāōf dī ā f đāāf i ēāāāō f i āāđf eçā-
ōēþ nēñōāi ū ōēf āf nēđf āaf ēy ā f i f āf ēaf āēū-
f ōþ¹¹, f-ōf đāñf i nāyçāf i nī đf ēāēāf i ē ēf f of āē-
ōēē, ā of f-āā, n đāçf i f ađāçf ūi ē dēf āf ē çāēaçf ā
f ā f i f āāf of āēō ēāāđf ā. Ī f nēāāf eā f i f āf i f ađāçā-
ēēōū f ā āāā ēđōf i ūā āđōf i ū: çāēāçū āf nōāāđ-
ñōāāf i f āf ē f-āñōf i f āf nāēōf đā. Ī đāēōēēā f i f ēāçū-
āāāō, f-ōf ōēf āf nēđf āaf eā çāēāçā nī nōf đf i ū f đāā-
f dēyōēē f i f eā f ā f i f i ēō-aāō ōēđf ēf āf đāñf dī nōđā-
f āf ēy, f āñf i f of y f ā đāf đāđē-añēōþ yōōāēōēā-
f i f nōū, f i f nēf ēūēō ēi āāō i āñōf i eçēāy i f dēāāōēy

đōēf āf āēōāēāē f đāāf dēyōēē ē f āāf nōāōf ē çāēf -
f i f āaōāēuf i f i đāāf āf ē āaçū.

Ī f ā yōōāēōēaf i nōūþ āf nōāāđñōāāf i f āf đā-
āōēēđf āaf ēy i ū f i f i ēi āāf nēōāōēþ, ēf āāā āā-
f ēf ēñōđāōēāf ūā ē yēf i f i e-ānēēā f āđf i dēyōēy,
f nōūāñōāēyāf ūā āf nōāāđñōāf i , f đēāf āyō ē đf nōō
f āūāñōāāf i f āf āēāāf nī nōf yf ēy, f đē ōñēf āēē đā-
āāf nōāā āūāf ā, f i f i ēō-aāf ūō f āūāñōāf i , çāōđāōāf
f ā f i f nōūāñōāēāf eā f i f āf āf ūō i āđf i dēyōēē. Ōāf -
đāđē-añēē i f āf i f āūāāēēōū ōāēēā āēāū yōōāē-
ōēāf i f i nōē āf nōāāđñōāāf i f āf đāāōēēđf āaf ēy, ēāē:
yēf i f i e-ānēāy, nī ōēāēuf āy ē āāāf ōāōēf i f āy¹².
Āf āēēç đāçēē-f ūō āēāf ā yōōāēōēāf i f i nōē f i f çāf -
ēēē f āf āūāāēēōū āf i f i f ēf ēōāēuf ōþ - f-āōāāđōōþ
- đāçf i f āēāf i f nōū, ā ēi āf i f i ēf nōēōōōēf f āēuf ōþ
yōōāēōēāf i f nōū āf nōāāđñōāāf i f āf đāāōēēđf āaf ēy,
nōōū ēf of dī ē çāēēþ-aāōny ā nī f nī āf i f nōē ōf d-
f āēuf ūō ēf nōēōōōf ā, nī çāāāāf ūō āf nōāāđñōāf i ,
yēf i f i ēōū ōđāf nāēōēf i f i ūō eçāāđāēē. Ī f āf i f
āūāāēēōū f-āōūđā ēđēāđēy yōōāēōēāf i f nōē āf nō-
āāđñōāāf i f āf đāāōēēđf āaf ēy: ēđēāđēē yēf i f i e-
-āñēē ē, nī ōēāēuf i f ē, āāāf ōāōēf i f i ē ē ēf nōēōō-
ōēf f āēuf i f ē yōōāēōēāf i f i f nōē (ñī . ōāēēōō).

Āf nōāāđñōāāf i f ā đāāōēēđf āaf eā nēāāōāō đāñ-
nī ađēāāōū ēāē ōf dī āēuf ūō ēf nōēōōō, f i f nēf ēū-
ēō f i f i ōāēēēf i f i f ōāā-aāō f i f nēāāf āf ō ā nī āāđāē-
ōāēuf i f i f eaf ā¹³. Āūñōāē ōf dī i f ē āf nōāāđñōāāf -
f i f āf đāāōēēđf āaf ēy yāēyāōny āf nōāāđñōāāf i f ā
f of dī āđāf i ēđf āaf eā, f i f nēf ēūēōf i f đāāf i ēāāāō ēf i -
f i ēāñf i f ā ēñf i f euçf āaf eā ā āēf āāēuf ūō ōāēyō āñāō
yēāf āf of ā āf nōāāđñōāāf i f āf đāāōēēđf āaf ēy yēf -
f i f i eēē: f i f ēēōē-añēēō, yēf i f i e-āñēēōf i f đāāēē ē
ēf f of āōēōf ā.

Āāāōūay đf ēū ā f of ōāñnā ōf dī ēđf āaf ēy đūf -
ēā f ađāçf āaōāēuf ūō ōñēōā ā đf nñēē f i f đēf āāēāēō
āf nōāāđñōāō, f āf āēf āēēōāēuf ūē ōāđāēōāđ đāōf d-
f i ēđf āaf ēy nōāđū f ađāçf āaf ēy (ñ f ā-aēā 90-ō āā.
ŌŌ ā.) f ā f i f i çāf ēyāō āf āf đēōū f āūñf ēf i f of dī āf ā
āāāf ōāōēf i f i f ē yōōāēōēāf i f nōē. Āf ēūōēf nōāf f ā-
đāçf āaōāēuf ūō ēf f i f āāōēē, f āf đēf āđ, ĀĀY ē
ĀĒŌĪ , f āf đāēāēf ū f ā yēf i f i eþ ōđāf nāēōēf i f -
f ūō eçāāđāēē. Ī āf āēf f ēf f-aōāēuf ūē āūāf ā f ā
ēf nōēōōōēf f āēuf i f ē yōōāēōēāf i f nōē f i f āf i f āōāāō
ñāēāōū of ēūēf of āāā, ēf āāā f of ēāāō f āēf of dī ā āđāf y
nī f i f āf ōā āf āāđāf ēy ōēāçāf f ūō ēf f i f āāōēē.

Đf nōō yōōāēōēāf i f nōē āf nōāāđñōāāf i f āf đā-
āōēēđf āaf ēy đūf eā f ađāçf āaōāēuf ūō ōñēōā, f ā
f āō açāēyā, āōāāō nī f nī āñōāf āāōū ēf đāēōēđf āēā
çāēf i f i āāōāēuf i f ē āaçū (ā of i f -ēñēā f āđāñf i f of đ
f āēf āf āf āf çāēf i f i āāōāēūñōāā, of nōđāf āf eā āōāēē-
đōþūēō ē f of đēāf đā-eāūō f i f i f āēāf eē đāçēē-f-

¹⁰ Bñēf Ā. Ī āđūf i f i ūē nāēōf đ: nōđōēōōđf ūā đāōf d-
f ū ē yēf i f i e-āñēēē đf nō. Ī ., 2003. N. 23-40.

¹¹ Āāāf dēyf Ā. Ī. Ī āēđf yēf i f i e-āñēēā ōāf āaf ōēē
dāçāēōēy đūf eā f ađāçf āaōāēuf ūō đāñōđñā: Āēñ. ... ā-ōā
yēf i f . f aōē. Nāđāōf ā, 2003. N. 402.

¹² Āf nōāāđñōāāf i f ā đāāōēēđf āaf eā đūf i f i f ē yēf i f i -
f i eēē: Ō-aā. f i f nī āēā / f i f ā đāā. Ē.Ē. Nōf ēyōf āā. Ī ., 2004.
N. 48.

¹³ Ēfēāēēf Ā. Ēf nōēōōōū, f i f ēēēēēā ē yēf i f i e-āñ-
ēēē đf nō // Āf i f of. yēf i f i eēē. 2006. 1 7. N. 35-50.

Аау е едеоаеде уооаедеаі і ное аі ноаадноааі і і аі дааедеі ааі еу

Вид эффективности государственного регулирования	Соответствующий указанному виду критерий
Экономическая эффективность	Степень соответствия полученных результатов поставленным социально-экономическим целям и используемым методам
Социальная эффективность	Степень преимственности политических и экономических решений обществом
Адаптационная эффективность	Скорость реакции государства на возникающие экономические проблемы и степень результативности превентивных мероприятий
Институциональная эффективность	Размер экономии транзакционных издержек формальными институтами

і оо аеі і і ааоаеуі оо аеі а), еі і ооі еу а асі і е- і аі еаі аеі і і а оо, дааедеоооооо ааі і оо ноа- до, -аеі а і і дааеаі еа еі нооі аі оа оеі аі ні аі аі і еаі еоі ааі еу, аеі і і ааоаеуі і а аедіаі еаі еа і і - оуаеа оеі аі неі ааі еу, а аеаа ні ааоаі ноаі аа- і еа неіаі о і ааааааоі оо і оі і оаі ее. Еі і і а оі аі, аааі і а аі а-аі еа аеу і і ааоаі еу ні оаеу- і і е уооаедеаі і ное аоаао еі аоу онеаі еа еі оі о- і аеі і і і е ооі еооо аі ноаадноаа, н оі -ее аоаі еу ні оаеуі і е і дааі ноааі і і ное і ааааоаі і даоі о- і еоі ааі еу і аааі ааоаеуі і е ноаао е дааедеу оуі еа і аааі ааоаеуі оо онеоа, і де-аі а оаі і е оауаа н дааедеаі оуі еа оооа.

Аі ноаадноаі, і ааі і еооооооооо аа і ааа- ноаі, аі еаі і і аоі аеу аааі н ее еі і і оі і еі, еі оі оуе а аі еуае ноаі аі е ні і дааоноаао і ааа-

ноааі і і і о еі оааао, і і н о-аоі і аао і ааааоааі - і оо оі оі (аі ноаадноааі і оо еі нооооі а і аааі - ааоаеуі оо онеоа, а аеаа і деааоі оо еі нооо- оі а), ні аеааоу аі ноаадноааі і оа (і аеі і аеуі оа) еі оааао е еі оаааоу ні ааааі і ееі а і де і де- і деоаоа і ааоо.

Неааі ааоаеуі і, а ааі і і і ааі аеоа і і і еі а- і еу і оі аеаі о ааааі "ні даааеааоуе" еі і і оі - і еі і а і і і аа аауаеаі еу ооі еооі і аеуі оо і де- і деоаоі а (і аеі і аеуі оо, дааеі і аеуі оо, і деі де- оаоі а еі аеаеаі а е і оааеуі оо о-дааааі ее), а аеаа о-ао оуі і-і оо онеі ае е, а оаеі і, і ааа- ноааі і оо і і оаааі і ноае. Дааеуоооі і еі і і оі і еі і і і аоо ноаоу оаеааоа і оі аааі і о дааедеу і ааа- ааоаеуі оо онеоа е дааеуі оа онеі аеу дааедеу оуі еа і аааі ааоаеуі оо онеоа.

І і ндоі еаа а дааедеооо 05.03.2009 а.